

हवनीयादीनुत्पादा त्वेतेतदभयं कर्त्तव्यमिति प्राप्ते
 आह कर्कः। “लौकिके” १४ सू०। “एतो स्पपतीष्टवकीर्णपशू
 लौकिकेऽग्नौ भयतः न हीमाविष्टपशू आधानं प्रयोजयतः
 आभ्यां हि तदेव गृह्यते यद्वर्णपूर्णमासाङ्गं भवति । न
 चावानं दर्शपूर्णमासाङ्गम् स्वकावे हि पुरुषसंस्कारकत्वेन
 तद्विहितमिति । अतो लौकिकाम्नावेवैतावत्तुष्टयो लौ-
 किकमेव गार्हपत्यस्थाने स्थापयित्वा तत आहवनीया-
 दिस्थानेषु विहृत्य स्पपतीष्टवकीर्णपशू दशपूर्णमासप-
 शुवत् कर्त्तव्यौ । अत्र विशेषविधानार्थमाह कर्कः। “भूसौ
 पशुपुरोडाशप्रपणम्” १५ सू०। “अत्रावकीर्णिनो गर्दभपशुयागे
 पशुपुरोडाशस्य शुपणं भूमावेव कर्त्तव्यम् न तु कपाषेलु”
 कर्कः। “अपस्वदानहोमः” १६ सू०। “अवदानानां हृदय-
 जिह्वाक्रोडादीनां होमोऽप्यु चदकेषु भवति नाग्नौ वच-
 नात् । अवदानपहणाटम्यटाधाराज्यभागहोमादिकम-
 ग्नावेव कार्यम्” कर्कः। “शिश्नात् प्राशित्वावदानम्” १७ सू०।
 “गर्दभस्य शिश्नात् प्राशित्वावदानं कार्यम् वचनात्” कर्कः।
 गर्दभशक पु० गर्दभोग्न्यो शकेऽस्य । ब्रह्मशटिष्ठे
 (वामनहृदि) जटा०। २ तत्रैवार्धे स्त्री गौरा० ङीप् रत्नमा०।
 गर्दभशास्त्री स्त्री गर्दभो गन्धः शाखायां यस्याः गौरा०
 ङीप् । १ भार्याम् राजनि० ।
 गर्दभाण्ड पु० गर्दभं गन्धममति अम-गतौ ङ । पत्न-
 काण्डफलादिभिरश्वत्याकारे १ पुच्छट्टे (पाकुड) अमरः ।
 (पिप्पली) ख्याते २ ट्टे सारसुन्दरी ।
 गर्दभाह्वय न० गर्दभेति आह्वयो यस्य । १ कुसुदे हेमच० ।
 गर्दभिका स्त्री “मण्डलं दत्तसत्सुचं सरत्तं पिङ्काटतम् ।
 रजाकारो गर्दभिकाम् तां विद्यात् वातपित्तजाम्” मा-
 धवकरोक्ते रोगभेदे ।
 गर्दभो स्त्री गर्द-अभच् गौरा० ङीप् । अग्निप्रकृतिके १ कीट-
 भेदे सुशु० कीटशब्दे २०४ पृ० विवृतिः । स्वार्थे क । २ गर्दभ-
 कारोने संज्ञार्था कन् । २ अपराजितायाम् ४ तत्कण्टकायां
 ५ उट्ठभ्याश्च राजनि० । गर्दभ+जातौ स्त्रियां ङीप् ।
 ६ गर्दभजातिस्त्रियाश्च तत्क्षीरादिशुभाः “बल्यं यातश्वास-
 हरं मधुरान्तं च गर्दभम् । पयो रुक्षं दीपनञ्च सुपथ्यं
 परिकीर्त्तितम् । गर्दभं दधि रुक्षोष्णं लघु दीपनञ्च-
 व्यते । पाचनं मधुरान्तञ्च रुचिकत् वातदोषहृत् ।
 गर्दभं नवनीतं च कपायं कफघातहृत् । बल्यञ्च
 दीपनं पाके लघूष्णं मूलदोषहृत्” राजनि० ।
 गर्द लिप्साया चुरा० उभ० सक० सेट् । गर्दयति ते अजन-

र्दयति त । गर्दयाम् बभूव आस चकार चक्रे । गर्दः
 गद्दी । गर्दनः । [२ गर्दभाण्ड इ मे च यद्वच० ।
 गर्द पु० गृध-वज् अच् वा । १ अतिशयस्यृहायां, हेमच० ।
 गर्दन त्रि० गृध-युच् । लुप्ते अमरः ।
 गर्द गतौ भ्वा० पर० सक० सेट् । गर्दति अगर्वीत् जगर्व ।
 गर्द दर्पे अद० चुरा० आत्म० अक० सेट् । गर्दयते अजगर्वत ।
 गर्वः । गर्वितः । “तदप्रसारगर्वितकणसारम्” रघुः ।
 गर्द पु० गर्व-दर्पे भावे अच् । अहङ्कारे अमरः ।
 गर्भ (वृभ) पु० गृ-भन् वा द्वित्वे भय्य वः भूयं देहजन्माकारके
 शुक्रशोणितानुबन्धजन्ये १ मंसपिण्डे, २ शिशौ, ३ कुक्षौ,
 ४ नाटकसन्धिभेदे, ५ पनसकण्टके मेदि० । ६ अपपरके, हेमच०
 “भाद्रकणचतर्दशां यावदाहवते जलम् । तावद् गर्भं
 विजानीयात्” प्रा० त० उक्ते भाद्रकणचर्दशां, गङ्गाज-
 लाप्लावनस्थाने, ७ अक्षे, ८ अग्नौ, ९ पुत्रे च शब्दार्थचि०।
 गर्भस्य देहहेतुता कायशब्दे १६० पृ० दर्शिता कश्चिदत्र
 विशेषोऽभिधीयते । तत्र भावप०
 “कामान्निगुनसंयोगे शुद्धशोणितशुक्रजः । गर्भः सञ्जा-
 यते नार्याः स जातो बाह्य उच्यते । गर्भः शुद्धोऽशुद्धश्च
 अशुद्धस्तु गर्भोऽशुद्धशुक्रशोणितयोरपि दम्पत्योर्भवति
 यत आह “दम्पत्योः कुटुम्बाल्यात् दृष्टशोणित
 शुक्रयोः । यदपत्यल्लयोजातं ज्ञेयं तदपि कुञ्चितमिति” ।
 कुष्ठं सञ्जातं यस्य तत् कुञ्चितम्, अत्र तारकादित्वादि-
 तच् प्रत्ययः । यत्तु, “वाताददुदरेतसः प्रजोत्पादने न
 समर्थाः” इति सुश्रुतः, तत्र शुद्धप्रजोत्पादने न
 समर्था इति बोद्धव्यम् । रोगादिनाऽशुद्धास्तु वाता-
 दिदुष्टशुक्रा अपि प्रजा जनयन्ति जन्मान्धवधिरप-
 ङ्गादिस्मृत्वात् । अतौ स्त्रीउ० संयोर्योगे मकरध्वजवगतः ।
 मेदयोन्यभिसङ्गोऽप्यरोराशाऽनिनाहतः । पुंसः सर्व-
 शरीरस्य रेतो द्रावयतेऽथ तत् । वायुर्मेहनमार्गेण
 पातयत्यङ्गनाभगे । तत् संसृज्य व्यात्तसुखं याति गर्भा-
 शयं प्रति । तत्र शुक्रवदायातेनार्त्तवेन युतं भवेत् ।
 गर्भाशयस्य स्वरूपमाह गङ्गनाभ्याकृतियौनिस्तृता-
 वर्त्ता सा च कीर्त्तिता । तस्यास्तृतीये त्वावर्त्ते गर्भं
 शय्या प्रतिष्ठिता । यथा रोहितमत्स्यस्य सुखं भवति
 रूपतः । तत्संस्थावां तथाहृपां गर्भशय्यां विदु-
 र्बुधाः । अयमर्थः गर्भशय्याया सुखं रोहित
 मत्स्यस्यैव भवति यथा च रोहितमत्स्यस्य स्थितिर्जले
 भवति तथा पित्ताशयपकाशयमध्ये गर्भशय्यायाः